

Ἑρμηνευτικὸ Σχόλιο
σὲ τμῆμα τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς
τῆς Κυριακῆς Γ΄ Ματθαίου

τοῦ Ρώσου Ἐπισκόπου
Ἁγίου Ἰγνατίου Μπριαντσανίνωφ*

Ο **ΚΥΡΙΟΣ** μᾶς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ φυλάμε τὸν νοῦ μας, ἐντολὴ τῆς ὁποίας τὴν ὑπαρξη, τὴ σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα οἱ πῶς πολλοὶ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν: «Τὸ λυχνάρι τοῦ σώματος εἶναι τὸ μάτι. Ἐάν, λοιπόν, τὸ μάτι σου εἶναι γερό, ὅλο τὸ σῶμα σου θὰ εἶναι στὸ φῶς. Ἐάν, ὅμως, τὸ μάτι σου εἶναι χαλασμένο, ὅλο τὸ σῶμα σου θὰ εἶναι στὸ σκοτάδι» (Ματθ. 6:22-23).

«Μάτι» ὀνομάζει ἐδῶ ὁ Χριστὸς τὸν νοῦ, πού εἶναι πραγματικὰ τὸ μάτι τῆς ψυχῆς μας, καὶ «σῶμα» ὀνομάζει τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας, τὴ βίωσιν καὶ τὴ διαγωγή μας. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς σκέψεως, ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας τοῦ νοῦ. Ὑγιής, ἐπομένως, εἶναι ὁ τρόπος τῆς ζωῆς, ὅταν καὶ ὁ νοῦς εἶναι ὑγιής, ὅταν δηλαδὴ ὁ νοῦς μὲ ἀπολυτότητα καὶ ἀπλότητα ἀκολουθεῖ τὴν ἀλήθεια, χωρὶς νὰ ἀποδέχεται καὶ νὰ οἰκειοποιεῖται τὸ παραμικρὸ στοιχεῖο ψεύδους.

Μὲ ἄλλα λόγια, ὑγιής εἶναι μόνον ὁ νοῦς, ὁ ὁποῖος, μὲ τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπόλυτα καὶ ἀκλόνητα ἀκολουθεῖ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Κάθε παρέκκλιση, μικρὴ ἢ μεγάλη, ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτει τὴν ἀσθένεια, ἐλαφριά ἢ βαριά, τοῦ νοῦ πού ἔχασε τὴν ἀπλότητα καὶ δέχτηκε τὴν πολυπλοκότητα.

Ἡ πλήρης ἀπομάκρυνση τοῦ νοῦ ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ θάνατός του. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν τὸ «λυχνάρι» σβῆνει καὶ τὸ φῶς μεταβάλλεται σὲ σκοτάδι.

Ἡ διαγωγή τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπόλυτα ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ νοῦ του: Ἐάν ὁ νοῦς του εἶναι ὑγιής, ἡ διαγωγή του συμφωνεῖ ὀλοκληρωτικὰ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐάν ὁ νοῦς του ἔχει ἐπηρεαστεῖ λίγο ἢ πολὺ ἀπὸ τὸ ψεῦδος, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ κακό, ἡ διαγωγή του εἶναι ἐν μέρει σύμφωνη καὶ ἐν μέρει ἀσύμφωνη μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐάν, τέλος, ὁ νοῦς του ἀπέρριψε τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ σκοτίστηκε μὲ τὴν ἀποδοχὴ κάποιας ψεύτικης διδασκαλίας, ἡ διαγωγή του εἶναι τελείως ἀνάρμοστη καὶ ἄτοπη. «Ἐάν τὸ φῶς, πού ἔχεις, μεταβληθεῖ σὲ σκοτάδι, σκέψου πόσο θὰ ἴναι τὸ σκοτάδι!» (Ματθ. 6:23).

* * *

Ὁ Κύριος μᾶς ἀπαγόρευσε τὴν ὑποδούλωσιν στὸ χρῆμα. «Κανείς», εἶπε, «δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι δούλος σὲ δύο κυρίους... Δὲν μπορεῖτε νὰ εἴστε δούλοι καὶ στὸν Θεὸ καὶ στὸ χρῆμα» (Ματθ. 6:24).

Ἄπαγόρευσε, ἐπίσης, τὶς μάταιες μέριμνες, γιατί αὐτὲς ἐξασθενίζουν καὶ ἐξαφανίζουσι τὴν καλὴν μέριμνα γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἡ μάταιη μέριμνα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἀσθένεια τῆς ψυχῆς, ἢ ἐκδήλωση τῆς ἀπιστίας της. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος εἶπε: «Ὀλιγόπιστοι! Μὴ μεριμνᾶτε γιὰ τὴν ζωὴ σας, τί θὰ φᾶτε καὶ τί θὰ πιεῖτε, οὔτε γιὰ τὸ σῶμα σας, τί θὰ ντυθεῖτε!» (Ματθ. 6:30, 25).

Μίσησε τὴν μισητὴν σὸν Θεὸν ῥαθυμία καὶ ἀγάπησε τὸν ἀγαπητὸν σὸν Θεὸν κόπο, ἀλλὰ μὴ βλάπτεις τὴν ψυχὴ σου μὲ τὴν μάταιη, τὴν ἀνώφελη, τὴν περιττὴν μέριμνα. Γιὰ νὰ ἔχεις σταθερὴν ἀφοσίωση καὶ θερμὸν ζῆλον στὸ ἔργο τῆς σωτηρίας σου, ὁ Κύριος ὑποσχέθηκε νὰ σοῦ δώσει ὅλα ὅσα χρειάζεσαι στὴν πρόσκαιρη τούτῃ ζωὴ μὲ τὴν παντοδύναμη θεϊκὴ Του Πρόνοια (Ματθ. 6:33).

(*) Ἁγίου Ἰγνατίου Μπριαντσανίνωφ Ἐπισκόπου Κανκάσου καὶ Μαύρης Θάλασσας, Ἔργα 2, Ἀσκητικὲς Ἐμπειρίες Β', «Οἱ εὐαγγελικὲς ἐντολές», σελ. 342-343, Ἰερὰ Μονὴ Παρακλήτου, Ὁρωπὸς Ἀττικῆς 2009.